

el kötelezőleg. A tankönyveknek a Népszövetség szellemében való revízióját Csehországban, Belgiumban, Észtországban és Romániában rendelték el hivatalosan. Itt megint helyénvaló lesz az erre vonatkozó cseh rendelet szövegének szó szerinti közlése (1928 július 3): „A tankönyv támogassa a nemzeti és vallási türelmet, fejlessze a béke szellemét, lelkesítsen a nemzetközi megállapodások megtartására és hangsúlyozza minden nép szellemi szolidaritását, egyszóval nevelje a tanulóknban a humanitás igaz érzelmét.“

Folytatva a hivatalos intézkedések felsorolását, Franciaország, Ausztrália és Belgium hivatalos központi szervezetet létesített a tanulók nemzetközi levelezésének lebonyolítására. A Népszövetségről tartandó versenyeket Ausztriában, Romániában és Észtországban rendezték meg hivatalos tényezők, de a pályadíjig szolgáló genfi utazást tudtommal csak Ausztria közoktatásügyi minisztere fedezte hivatalos pénzből. A diákserekeket Belgiumban hivatalos tényezők bonyolítják le. Ugyancsak Belgium rendelte el az iskolai és közkönyvtárak felszerelését a Népszövetséget ismertető könyvekkel, továbbá a népszövetségi filmek kötelező bemutatását az iskolákban. Nem folytatom a felsorolást, hiszen egyébként sem törekedtem teljességre, mindössze képet akartam nyújtani arról, mily messze megy egyes országokban a népszövetségi propaganda hivatalos támogatása. A hivatalos működésén kívül, mint már említettem, sok minden megtörténik ez ügyben magánkezdeményezésből kiindulól, azonban nagyon kétséges, hogy a Népszövetség szakembereinek oly nagy gonddal kidolgozott tervei, oly minden apró részletbe hatoló elgondolásai, oly csüggedéstől mentes buzgalma meg fogják-e teremni fáradozásaik gyümölcsét, vagy pedig a világbéke örök, de elérhetetlen ideálja marad az emberiségnek.

LOCZKA ALAJOS.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

Katolikus Pedagógiai Kongresszus.

Szent Imre 900 éves jubileumával kapcsolatban a katolikusok július hó 2-án, 3-án és 4-én nagyszabású pedagógiai kongresszust rendeztek. A kongresszus két nyilvános ülésen és 12¹ szakosztályi ülésen a pedagógia összes korszerű problémáit tárgyalta. Így mindenekelőtt megvilágította azokat a kérdéseket, amelyek az egészséges világnézet kialakulásával kapcsolatosak. Az előadásoknak jelentékeny százalékában jutottak szóhoz a jellem-

¹ Általános kérdések. Elemi iskolai szakosztály. Polgári iskolai szakosztály. Tanítóképzőintézeti szakosztály. Iskolán kívüli népművelés. Szakiskolai szakosztály. Középiskolai szakosztály. Művészeti szakosztály. Főiskolai diákpasztoráció. Testnevelési és cserkészeti szakosztály. Kriminálpedagógiai szakosztály.

nevelési kérdések. Ez a kongresszus erősen kidomborította azt az igazságot, hogy az értékek sorában a valláson nyugvó erkölcsi-séget illeti az elsőbbség. Ezen a területen is mutatott fel olyan forrásokat (Szentek élete stb.), amelyek nevelő értékét eddig még nem aknáztuk ki eléggé. Bár szerepeltek tanítási tétélek is, mégis e kongresszuson a nevelői problémák uralkodtak. Erőteljesen kifejezésre jutott az előadásokban, hogy a nevelés terén nem a szürke elmélet a lényeges, hanem az élő gyakorlat, a vallásos, a hazafias nevelői munka (A cserkészlet a nemzeti géniuszt szolgáló munkájában, A nemzeti viselet stb.). Ez a kongresszus nem meddő munkát végzett, hanem a valóságok megragadásával iparkodott az eszmények felé vezető utat megmutatni. Nem üres szövegeket vonultatott fel, hanem pedagógiai tettek bemutatásával újabb tettekre serkentett. Azt bizonyította, hogy legtudományosabb az a pedagógia, amely a Krisztus felé vezető utat mutatja meg. Ebben a munkájában nem zárkózott el az újabb pedagógiai törekvésektől. Megtartotta a múlt értékeit és elfogadta azokat az elveket, amelyek a mai pedagógiai felfogás szerint segítenek bennünk a személyiség formálásában. Ennek hangsúlyozása azért is fontos, mert e kérdés nálunk sokkal szerencsésebben oldódik meg, mint pl. Németországban. Mi az újabb pedagógiai elveket arra használjuk fel, hogy a vallásos célt jobban megközelítsük, míg pl. a drezdai kísérleti népiskola, amely Drezdában az új népiskola letéteményesének tekinthető, vallásellenes szellemű. Ez az iskola csak olyan tanulókat vesz fel, akiknek szülei nem kívánják az iskolai vallásoktatást.

E kongresszuson az individuális (A főiskolai ifjúság lelki gondozása stb.) és a szociális nevelés (A főiskolai ifjúság és a társadalom, A leányifjúság szociális nevelése stb.) gondolatait szerves egységben láttuk. Hasonló harmónia nyilatkozott meg a test és a lélek nevelése, a családi és iskolai nevelés, az alsó, a középfokú és főiskolai nevelés, az elmélet és gyakorlat, az emelkedők és süllyedők nevelése (Az erkölcsi fogyatékosok gyógyító nevelése), a férfiak és nők nevelése stb. kérdéseiben. Figyelemre méltó az az összhang, amellyel a kongresszus a testi nevelés kérdéseit a mélyebb lelkiség szolgálatába állította (A testnevelés a léleknevelés szolgálatában, Sport és vallás stb.).

A közelmúltban társadalmi életünket sokat foglalkoztatta a családi élet és a családi nevelés kérdése. Ezt az égető problémát több előadásban világította meg a kongresszus (A család és az iskola, A családanya mint nevelési tényező stb.). Mindenütt ki-
csendült az a törekvés, hogy a nemzet megújulásának egyik lényeges tényezője a nemes családi élet, az egészséges szellemű családi nevelés. A kongresszus természetesen sokat foglalkozott az iskolai nevelés kérdéseivel. Eszmecsereit áthatalta a következő igazság: „Amilyen a tanító (tanár, pap), olyan az iskola szelleme és olyan a nép szelleme“. Azért behatóan tárgyalta a tanítóképzés és a tanárképzés problémáit, valamint a teológusok pedagógiai képzését.

Az a törekvés, amellyel a katolikus egyház mind a családon, mind az iskolán, mind más szervezeteken keresztül a nép anyagi és szellemi szükségleteit ki akarja elégíteni, kifejezésre jutott mind a nyilvános, mind a szakosztályi üléseken, úgyhogy ez a kongresszus erőteljes népművelői megmozdulás is.

Azonban a kongresszus nemcsak szemlét tartott az egyház eddigi nevelői munkája felett, hanem a jövő kérdéseire is ráirányította a figyelmet. Az értékes határozati javaslatoknak igen nagy száma foglalkoztatta a kongresszust. Ilyenek: minél több papnak legyen tanítói oklevele is; az újabb módszerjavító törekvéseket teljes mértékben fel kell karolni; kívánatos a tanítási anyag terjedelmének mérséklése, hogy a nevelői szempontok minél jobban érvényesíthetők legyenek; a jellemfejlesztés és a mélyebb hitélet érdekében kívánatos a cserkészcsapatok (népiskolában a cserkészpród-csapatok) és a szívgárdák szervezése; a cserkészlet a tanítókézésnek és a tanárkézésnek szerves része legyen; minden leányiskolában egyik szülői értekezlet a divatról szóljon; az egészséges családi szellem és a helyes családi nevelés érdekében egyházközsegenként megalakítandó a családok szövetsége.

A kongresszuson végigvonult az a gondolat, hogy „Szent Imre kardjával akarja védeni az ifjúság erkölceit és Szent Imre lilimát akarja a gyermeklekkbe plántálni“. A Katolikus Pedagógiai Kongresszus mély vallásos és szilárd pedagógiai hite megerősített bennünket abban, hogy a lélek szerint való nevelés és a keresztényszociális gondoskodás olyan ifjúságot és felnőtt társadalmat formálhat, amely alkalmas a magyarság jobb jövőjének előkészítésére.

Frank Antal.

Külföldi tankönyvekről.

Stájerország. Külföldön való tartózkodásomat rendszerint felhasználom arra is, hogy meglátogassam az illető helység valamely iskoláját és betekintsek az ott használatos tankönyvekbe. Idei nyaralásom stájer földre vezetett, ahol az igazgató előzékenységből hospitálhattam egy falusi iskola hat osztályában és megvizsgálhattam a rendelkezésemre bocsátott tan- és segédkönyveket. Ezúttal ezekről óhajtok röviden beszámolni.

1. *Olvasókönyvek. Lesebuch für deutsche Alpenländer. Herausgegeben vom Lesebuchausschuss des Steiermärkischen Lehrerbundes unter Mitwirkung der Lehrerschaft. Bearbeitet v. Prof. Fr. Brauner u. Hofrat Dr. K. Köchel* (mindkét szerző tanítókézésben is működött). Ez a sorozat, amely a gráci Leykam-cégnél jelent meg, a nyolc osztálynak megfelelő hat kötetből áll, amelyeken a szűkebb hárszeretet mellett végigvonul a németiség, a német eszme és együvértartozás (*Anschluss!*) dicsőítése. Így pl. a *Deutschland, Deutschland über alles* című költemény részben vagy egészen benn van a 2. kötetben (1928^r,